

Suomen Yrittäjien liittokokouksen 21.10.2011 kannanotto:

Tarvitaan vaikuttavia keinoja nuorten syrjäytymisen estämiseen

Nuorten ihmisten syrjäytymisen estämiseen tarvitaan aivan uusia ja vaikuttavia keinoja. Nykyisiä työelämän ja koulutuksen pelisääntöjä on muutettava radikaalisti, jotta syrjäytymiskierteessä oleville nuorille löytyy työ- ja koulutautumispaikkoja. Suomen Yrittäjät esittää, että kokemusta ja koulutusta vailla olevien henkilöiden kohdalla palkan määräytyminen työsuhteen alkuvaiheessa irrotetaan työehtosopimuksista ja että työsuhteturvan sääntöjä muutetaan työllistämistä rohkaiseviksi.

Yhteiskunnalla ei ole työikäisen väestön vähentyessä varaa siihen, että suuri määrä nuoria ihmisiä jää työelämän ja yhteiskunnan ulkopuolelle. Vaikka nuorten syrjäytymistä on vuosikaudet yritetty vähentää, Suomessa on jatkuvasti ollut vähintään 40.000 vain peruskoulun varassa olevaa nuorta, joista osa on työttömänä mutta suurempi osa kaikkien järjestelmien ulkopuolella.

Tähänastiset keinot nuorten saamiseksi työhön ja koulutukseen ovat olleet varovaisia ja vaikuttavuudeltaan heikkoja. Suomessa on kuitenkin käyttämättömiä mahdollisuuksia tarjota nuorille paikkoja saada ensimmäinen työkokemus ja väylä yhteiskuntaan. Pienet yritykset voisivat varmuudella ottaa nykyistä huomattavasti enemmän nuoria oppimaan työelämää, kunhan se tehdään ehdoilla mahdolliseksi. Myöskään kotitalouksien kaikkia mahdollisuuksia työtilaisuuksien tarjoamiseen nuorille ei ole käytetty.

Yhteiskunnan ulkopuolelle jäämistä on kyettävä torjumaan jo heti peruskoulun päättymisen jälkeen. Jollekin taholle yhteiskunnassa on annettava nimenomaisesti tehtäväksi seurata nuorten tilannetta ja puuttua siihen tarvittaessa nopeasti. Luontevin taho tässä on nuoren kotikunta ja sen kouluviranomaiset, joilla on tuorein tieto nuoren tilanteesta koulun päättymisen jälkeen.

Oppilaitosten ulkopuolelle jääneelle tai jättäytyneelle nuorelle on voitava tarjota työtä, jota tekemällä voi oppia myös ammatin. Toisin kuin monissa muissa Euroopan maissa meillä nuorten kouluttaminen työn ohessa on jäänyt vähäiseksi. Niin oppisopimus kuin muukin työtä tekemällä oppiminen on tehtävä yritysten kannalta halutuksi tavaksi etsiä uusia työntekijöitä. Työelämään siirtymistä auttaisi se, että nuorille annetaan perusvalmiudet työpaikalla olemiseen. Palkan määräytyminen on monien muiden maiden esimerkkien tavoin irrotettava työsuhteen alkuvaiheessa työehtosopimusmääräyksistä silloin, kun kyseessä on kokemusta ja koulutusta vailla oleva henkilö. Myös muutoin pienen yrityksen työnantajariskiä on tällaisissa rekrytointitilanteissa voitava pienentää esim. koeaikaa ja määräaikaista työsopimuksia koskevia sääntöjä muuttamalla.

Nuoren palkkaaminen lyhytaikaisiin avustaviin töihin kotitalouteen on tehtävä nykyistä paljon yksinkertaisemmaksi luopumalla tapaturmavakuutusta lukuun ottamatta kaikesta muusta työnantajabyrokratiasta. Kotitalouksien tarjoamaa työtä voitaisiin tukea työsetelillä.

Suomen Yrittäjät on vakuuttunut, että jos nämä muutokset nuorten ottamiseksi työhön ja oppiin toteutetaan, yritykset ovat valmiit tarjoamaan nykyiseen verrattuna kaksinkertaisen määrän työssä oppimisen paikkoja nuorille.